

การศึกษาวิจัยในชุมชนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ติดกับพื้นที่ผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินป่าไม้ของพื้นที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2543 และ พ.ศ. 2547
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎร
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพื้นฐานของราษฎร การศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ดำเนินการโดยใช้วิธีการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียม (LANDSAT) มาตรฐาน 1 : 50000 สำหรับการศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคม ดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ - สังคมการใช้ที่ดินสภาพปัญหาและความต้องการพื้นฐาน โดยอาศัยเทคนิคการสำรวจชนบทแบบเร่งด่วน (RRA) และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจ - สังคม กับการเปลี่ยนแปลงขนาดพื้นที่ทำการเกษตร และ จำนวนครั้งของการเปลี่ยนแปลงชนิดพืช โดยใช้สถิติไคสแควร์ (chi - square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาจากข้อมูลการแปลตีความจากภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT พบว่าพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ทำการศึกษาเกือบทุกแห่งยกเว้นอุทยานแห่งชาติปางสีดามีแนวโน้มลดลง โดยพื้นที่ป่าของอุทยานแห่งชาติทับลานลดลงมากที่สุด คือ 21,718 ไร่ แต่ตรงกันข้ามกับอุทยานแห่งชาติปางสีดาที่พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 1,252 ไร่ สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้จากภาคการเกษตร และอาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับจำนวนครั้งของการเปลี่ยนแปลงชนิดพืช พบว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์ เมื่อทำการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพื้นฐานของราษฎรพบว่า ปัญหาสำคัญที่สุด 5 ประการ ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือ เร่งด่วนตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ รายได้น้อยไม่พอเพียง การตลาดและราคาผลผลิตตกต่ำ การสื่อสาร ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ และการคมนาคม

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ควรคำนึงถึงปัจจัยเศรษฐกิจ - สังคม และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎรที่อยู่โดยรอบพื้นที่เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดกับพื้นที่อนุรักษ์และลดความขัดแย้ง ทำให้เกิดการยอมรับและการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

The study was carried on the villages around Dong Phrayayen - Khao Yai Forest Complex.

Objectives of this study were: 1) to assess the situation and trend of land use changes, 2) to determine extensively Socio - Economic factors affecting land use changes and 3) to assess the priority of people's basic needs. Sattelite imageries (LANDSAT), taken two different years, 2000 and 2004 with scale of 1: 50,000 were interpreted to analyze the change in forest area. Field data on community, context, socio – economic, land use, problems and needs were collected by applying Rapid Rural Appraisal (RRA) tools and techniques. Interview schedules were used in data collection and chi – square test was statistical technique used in data analysis

The results of study showed the depletion of forest areas from the satellite imageries year 2000 and year 2004 in all protected areas except Pang Srida National Park. It showed that the rate of deforestation in Tub Lan National Park was highest of about 21,718 rai compared with other areas. The decrease in forest area could be also recognized in other study areas, except in Pang Sida National Park where the forest area was restoration of about 1,252 rai. No relation between the socio – economic factor and frequency of cropping change. Regarding basic needs assessment, the most five important basic needs which the government should addressed, are: income, market and price of agricultural products, communication, land for farming, and transportation

The research lead to the suggestion that the planning to land use management in protected area should study socio – economic factor and land use change of people around area. To asesse the impats on conservation forest and find the appropriate direction to land use managment and reduce conflict which leading to the collaboration local community in natural resource and sustainable land use